

2

NEKA SEĆANJA IZ RADA PARTI. TEHNIKE (Šapirografu)
U BANJA LUCI IZ II. DRAT. PERIODA

Ne sećam se tačno datuma, ali mislim da je bio konac 1939 ili početak 1940 godine, kada sam (tada kao član SKOJ-a) saznao za postojanje jednog šapirografa u Banjaluci, koji je bio sastavni dio partijske tehnike u gradu. Ovo sam sa ticanjem okolnosti doznao kad sam sa Odić Ivicom rasturao neke letke (izdate od CK KPJ) koji su po sadržaju bili isti ali dio tih letaka po formi bio je različit (otisci slova i hartija različit) iz čega se videlo da su preštampani (umnožaveni) naknadno radi čega sam ja Ivicu preupitao kako je do toga moglo doći kada se radi o sadržajno istom letku, te zašto to nije odštampano u jednoj te istoj štampariji. Tada mi je on objasnio da su ovi letci na boljoj hartiji i bolje izvučeni otštampani u ilegalnoj štampariji CK & KPJ a svi slabiji lošije izvučeni i na labijoj hartiji da su izradjeni odnosno da su izvučeni na šapirografu u Banja Luci, koji ima mjesni komitet. Objasnio je i to da štamparija CK KPJ i kad bi mogla u tolikoj mjeri (količini) otštampati letaka da to (po njegovom mišljenju) nebi učinila, jer da je već količina letaka teže prenositi (prebacivati) iz jednog u drugo mjesto, radi čega se praktikuje slati određena količina za svako mesto, a da razni komiteti Partije na terenu ove letke umnožavaju prema potrebi svoga mjesta, kako se verovatno praktikuje i u Banja Luci. Nakon ovog saznanja o tom šapirografu nije prošlo ni par mjeseci (radeći sa Odić Ivicom u istom aktivu) on mi se je jednog dana obratio s pitanjem: kako bilo da onaj šapirograf, kojim su štampani oni letci, prebacimo do Tvoje kuće i da izvesno vreme bude tu smešten? Saglasio sam se s tim predlogom, jer me je i samog interesovalo kako to sve izgleda a pogotovu kako se s njime rukuje.

Tako je u govorenog dana (na večer) jedan mlađji drug koga ni danas neznam kako se zove, dovezao u nekim kolicima jednu vreću (džek) gdje se nalazio šapirograf, što sam u svom dvorištu prihvatio i privremeno smestio (~~u~~ vreću) u podrumske prostorije svoje kuće, u ul. Muftije Džabića br.41. Ovaj drug nije mi rekao ni kako se zove, niti šta je donio, nego je po dolasku u dvorište samo upitao: da li si Ti "Crni?" i na moj odgovor da jesam-rekao: "Ovo je poslao "Ića" posle čega je pošao iz dvorišta rekavši- doviđenja. Sutra dan je došao Ivica kod mene i šapirograf smo iz podruma prenijeli na tavan naše stале (gdje je bio smetšeno sijeno). Međutim, ispostavilo se da je tu nemoguće raditi sa njim, a da su ljudi ne primete, jer se štala nalazila u neposrednoj blizini ove

zgrade, gde su stanovale 2-3 porodice od kojih je jedna držala svoju kravu u taj štali. Iz tih razloga za nepuna dva meseca (koliko je tu bio šapirograf) svega 1-2 puta je korišten, pa je odluk^{om} nekog iz rukovodstva isti pr. mešten na drugom jestu. Tako je šapirograf ponovno upakovan u vreću, a po tom obložen (nakošenom) travom i stavljen u sept, (korupa za sijeno i travu), a potom ga je Ivica odneo u pravcu "Potoka" odnosno "Mejdana", ali se nisam dalje interesovao gdje je posle smešten a dalji je tamo u opšte odne en ili sasna u drugom pravcu, jer je tada bila praksa da se niko nizašta ne raspituje ako za to nema potrebe.

Medjutim, negdje koncem 1940 ili početkom 1941 god. opet je zahtijevano preko našeg aktiva (koji se sastajao u kući Kararić Rifata "Lotara") da se organizuje prenošenje šapirografa i to iz Bojića Hans u Mejdan odnosno kod fahradije džamije. Prema tome proizilazi da je ovaj šapirograf promenio nekoliko mesta u gradu i da je po potrebi prenošen s jednoga na drugom mjestu u gradu o čemu će verovatno izneti i ostali aktivisti.

Inače, ponovno je drag Ivica Udić imao organizovati ovo prenošenje šapirografa, pa je u namjeri da to što bolje zakamouflira na tome poslu angažovao i Kararić Rifata "Lotara" kao i avog mladjeg brata "Šacu" koji je mogao imati najviše 11-12 godina. Tako je "Lotar" kao stariji u odnosu na "Šacu" (i ako i on po godinama vrlo mlad i nedovoljno iskusan u ilegalnom radu i ako član SKOJ-a) počeo sa njim u Bojića Han do kuće Bojca odnosno Radman Milana i Bože, gdje se tada nalazio šapirograf. Samo im je dat šapirograf (kao najobičnija stvar) kakob bi ga prenijeli u Mejdan odnosno do mesarske radnje Nike Jurinčića koja se nalazila u gradu kod džamije-fahradije. Medjutim, naš tom poslu odnosno zadatku pokazali su krajnju neopremnost tako da je mali "Šaco" dio šapirografa nosio podpuno otvoreno (neumotan) što je palo u oči nekom policijskom agentu ili nekom njihovom konfidentu i odmah je uspostavljena pratnja, da bi ustanovili gdje se ti dijelovi šapirografa nose. Kako su "Sotar" i "Šaco" imali zadatak da šapirograf donesu u radnju Nike Jurinčića, to su oni bez ikakve pažnje da li ih ko prati (verovatno to nisu ni pretpostavljali a kamoli znali) direktno ušli u mesarsku radnju Nike Jurinčića, što je policiji još više dalo povoda da poduzme odgovarajuće mere, jer je Niko Jurinčić već tada bio kompromitovan kao komunist, te im je bilo jasno u koje i kakve svrhe slu i ovaj šapirograf.

Iz tih razloga agenti su priveli megg "Šacu" u policiju, a zatim i Kararić Rifata "Lotara" koji su posle zlostavljanja rekli za Odić Iviću i Slavku kao i Jurinčić Niku, koji su također odmah uhapšeni. Uprava policije povelala je nad njima svestranu istragu vršeci strahovito zlostavljanja (naročito Nike Jurinčića) ali dalje nije niko otkriven, pa je uskoro policija istragu privela kraju, predajući ih sudu za zaštitu države.

Ali u međuvremenu je usledio napad Nemaca na Jugoslaviju početkom aprila 1941 godine i tek kada se je policijski aparat kraljevine Jugoslavije počeo raspadati odnosno razilaziti i oni su bili oslobođeni i to zahvaljujući nekolicini aktivista (članova KPJ i SKOJ-a) koji su s njima iz zatvora održavali vezu, pošto ih ni u toj situaciji policijske vlasti nisu htele pustiti i ako je ustaše (uz angažovanje mjesnih krišara) policijski stražari su napustili stražarska mesta i oni (uhapšeni) su mogli poći kućama. Dakle, ni u tim časovima rasula biv. Jugoslavije polic. vlasti nisu htele pustiti političke zatvorenike tj. komuniste imali namjeru predati ustašama. Ovaj stav policije najbolje su objasnili kasniji događaji, jer se skoro polovina policijskog aparata bivše Jugoslavije javila u službi kod UNS-a odnosno redarstvenog ravnateljstva NDH jer su se sada zaklanjali Paveliću u mesto kralju.

I pored ovakvog stava policija zahvaljujući snalažljivosti KPJ i SKOJ-a svi politički zatvorenici (komunisti) pušteni su iz zatvora među kojima i Jurinčić Niko. Odić Slavko i Ivica, Kararić Rifat koji bi inače završili pred sudom za zaštitu države da nije došlo do rasula bivše Jugoslavije.

Na taj način je i okončana ova istraga oko uhvaćenog (zaplenjenog) šepirografa od strane policije u Banja Luci.

Selman A. Jusuf, oficir JNA
ul. Miloša Pocarca br.21.

Maj 1959 godine.

Prepisalo,

Uprava:

Direktor-a

By Linka, 12-1-1963.e

Pravilnik za originalima

1. Lubre Dmih

2. Stampar Lare

